

Nepodpisani se dopisi ne štakaju. Prijedlozi se pisma dostaju po 5 sati svaki redak. Oglasi od 6 redaka stoje 60 nč., za svaki redak više 5 nč.; ili u slučaju opetovanja za pogodbe sa upravom. Novci se šalju poštarom naputnicom (sa-segno postale) na administraciju „Naše Sloge“. Ime, prezime i najbližu poštu valja točno označiti.

Komu list nedodje na vrijeme, neka to javi odpravničtvu u otvorenu pismu, za koje se ne plaća poštarina, ako se izvana napiše: „Reklamacija“.

NAŠA SLOGA

Islazi svakog četvrtka na cijelom azia.

Dopisi se ne vraćaju ako se ne šalju.

Neblijegovani listovi se ne primaju. Predplata s poštarinom stoji 45 for., za seljaka 25 for. na godinu. Razmjerno for. 2 1/2 i 1 za pol godinu. Izvan carvine više poštarina.

Na malo jedan broj 5 novč.

Uredništvo i administracija nalaze se u Via Farneto br. 14.

Poučni, gospodarski i politički list.

Slogom rasta male stvari, a nesloga sve pokvari. Kar. post.

Vika pomaže!

U 44. broju našega lista od prošle godine priobćili smo viest, kako podjaruju ovdajšnji talijanski listovi svietinu na dalje izgrede proti vladinim naredbama u posla jezikovne ravnopravnosti u Primorju. „Pak da vika nepomaže“ klicali su od veselja, što im je pošlo za rukom neobuzdanom vikom i uličnimi izgređi prisiliti oblasti, da se nije Hrvatom i Slovencem Primorja u pitanju jezika zadovoljilo uzprkos jasnomu slovu zakona.

Na dnevnom redu bijahu tada tri jezikovna pitanja, koja su naše susjede Talijane silno uznemirila.

Naredba ministarstva pravosuđa, da se imade postaviti na sve ces. kr. kotarske sudove Primorja — osim trih — dvojezične tabele, te isto tako uvesti kod tih sudova dvojezične pečata, tiskanice itd., izazvala je poznate izgrede i javna nasilja proti službenim i privatnim osobam u Piranu, Kopru, Balah itd.

Zatim je došlo na dnevni red pitanje sv. poslanstva u slovenskom jeziku u crkvi sv. Antuna novoga u Trstu. Ovo je pitanje izazvalo glasovitu spomenicu tršćanskoga građanskoga magistrata proti tršćansko-koparskomu biskupu. Spomenica ta bijaše doduše od c. kr. namjestništva obustavljena, ali ona je došla kriomice u novine talijanskog kraljevstva i do sv. Stolice. Do sv. poslanstva nije došlo uzprkos interpelacijam najuplunijih osoba konservativnog kluba u carevinskom vieću, jer je ovdajšnje redarstvo, dotično namjestništvo izjavilo, da nebi moglo jamčiti za mir i red u gradu Trstu kad bi se urečeno poslanstvo obdržavalo.

Treće pitanje, koje je iza toga slijedilo, bijaše naredba o sastavu porotničkih listina za okružni sud u Rovinju. Do tada bijahu naime izključeni iz listine porotnika svi oni državljani, spadajući pod onaj sud, ako nisu znali talijanski, pa makar imali sva ostala svojstva, koja propisuje § 1. zakona od 23. maja 1873. o sastavu porotničkih listina.

Svi talijanski listovi Primorja, neizuzev ni umjerena većina, talijanskih gradskih i občinskih zastupstva, odvjetničke komore, zemaljski odbori i sabori — sve to diglo se prosvjedi i demonstracijama, izgradi, vikom i halabukom proti vladinim naredbama i proti nakani uprave župne crkve sv. Antuna, dotično proti biskupskom ordinarijatu u Trstu.

Naredba ministarstva pravosuđa o dvojezičnih tablah ostala je tako rekuć mrtvo slovo. Na sudbenoj zgradi u Piranu nalazi se doduše jošte dvojezična tabla, ali ona je tuj samo privremeno, dok se duhovi umire i da se tim zadovolji povriedjenom ugledu državne vlasti. Što se tiče ostalih sudova u našoj pokrajini, ostalo je sve — koliko nam je poznato — pri starom, jer se nije htjelo dalje dirati u tankočutnost razdražljivih talijanskih živaca. Pomogli su dakle prosvjedi, demon-

stracije, izgređi, vika i halabuka talijanskih listova, občina, zastupnika, odvjetnika itd.

Isto sredstvo zapriječilo je i sv. poslanstvo u slovenskom jeziku u Trstu, a ono je moralo pomoći i proti drugoj naredbi ministarstva pravosuđa o sastavu porotničkih listinah. I die-lovalo je!

Talijanski listovi javljaju naime, da se u Rovinju pripravlja nova porotnička listina i to usljed prosvjeda odvjetničke komore u Trstu, zemaljskog odbora u Poreču, občina, društva itd.

Naši su dakle narodni protivnici prosvjedi i vikom postigli sve, što su htjeli proti jezikovnoj ravnopravnosti. Sva njihova neobuzdana vika osniva se pako na nekoj umišljenoj kulturi, na drevnih tobož pravica, na do sada vladajućem običaju, ili na uobičajenoj nepravdi. Razlozi su te doduše ništetni i protivni postojećim državnim temeljnim zakonom, ali u pomanjkanju boljih, dobro su im dešli i ovi — jer su s njimi uspjeli. — Pa kako i nebi kad je sve te razloge talijanska većina saborska u Poreču odobrila i potvrdila ožigosav cesarsku vladu i njezine naredbe za Istru najoštrijim načinom.

Ona je išla dapače i dalje. Njezin član i c. kr. javni bilježnik u javnoj sjednici *) slavio je piranske izgređnike i počinitelje javnoga nasilja kao „junacke sinove sv. Jurja“. Isto tako pjevao je slavu izgređnikom u Balah, koji su skinuli dvojezične table, te navalili s kamenjem na službene osobe i radi kojih bijahu odasliani u Bale vojnici.

U istarskom saboru odobravalo se oduševljenimi govori sve izgrede i demonstracije, počinjene od mjeseca oktobra amo proti naredbama ministarstva, koje su utemeljene u postojećih zakonih.

Tolike i tolike interpelacije, podnešene od naših zastupnika zadnja dva mjeseca prošle godine u carevinskom vieću, nisu imale toliko uspjeha, koliko vika i halabuka istarske talijanske svietine i njezinih javnih i tajnih patronah. Zakon i pravica zamjeniše izgređnici i vikači nasiljem i strahovanjem. I valjalo im je!

A što da naučimo mi odatle? Imademo li se i mi povesti u jednakih okolnostih za njimi? Da i ne!

U načelu odsudujemo svaki izgređ, svaku protuzakonitu demonstraciju i svako nasilje, bilo proti komu. Pogazeno pravo il prokršten zakon ima i mora se jedino zakonitim putem uzpostaviti. Ali kod toga nemišimo drugiči prokrštenih ruku, da nam drugiči oteto il pogazeno pravo sami vrate il uzpostave, kada je i kako je njim drago. Zato se hoće, da se i naš puk u sličnih prigodah putem svojih zastupstva, društva i pojedinaca poslužiti bezodvlačno svimi zakonitim i dopušćenimi sredstvi, da mu se odmah okrnjeno pravo uzpostavi i povriedjenom zakonu zadovolji. Učimo se od

*) Vidi saborsko izvješće, III. sjednica od dana 14. januara 1895.

narodnih protivnika tražiti što je naše — ali zakonitim putem.

Istarski sabor

VI. zasjedanje, januara 1895.

(Konačno.)

Zast. *Bubba* kaže, da se narod u izvanrednih slučajevih u borbi za svoja prava daće povući u vrtlog potresnih događaja. I tada neće da popusti makar i propao. (Dobro!) Vrlo dobro! Talijani Istre bijahu u posljednje doba izvrgnuti navalam naroda, kojemu je sila pravicom. Vlada nije ušla u njihovu tražbu dieleć obilato lievicom ono protivnikom, što je njim dielecim zamekala. Zatim spominje poznate događaje u Piranu prigodom izvešćanja dvojezične tabele na sudbenoj palati, te iziče kako je građanstvo u Piranu popustilo jedino brutalnoj sili, pokazav tim svoj talijanski značaj i bezobzirnost cesarske vlade. Ova je mislija, da je dostatno čvrsta pa se ipak pokazalo, da je jako slaba. Vlada je počinila neizmerna pogriješku, što je dala postaviti u Piranu dvojezičnu tablu za ono malo Slavena, koji se svi služe u javnom životu talijanskim jezikom, i što se je tim uprotivila građanstvu, koje je pripravno žrtvovati i svoj život prije nego li podnositi krvavu nepravdu.

Nasiljem nestiče se pravo. Događaji u Piranu probudili su nas na novi narodni život. Sama vlada dala je povoda bujnjem životu narodnom i tamo, gdje mišljamo, da je uvećeno. Dvojezična tabela u Piranu nalazi se na sudu, nu ona tabela je iskrom, iz koje bi mogao buknuti drugi plamen. Vlada nebi smjela podržavati stvar, koja mora izazvati nove nered. Meleć, da vlada čim prije zadovolji pravici, šalje vrući pozdrav rodoomu Piranu, te izjavljuje, da će oduševljeno glasovati za predlog g. N. Veniera. (Odobrovanje i pleskanje živahno na zast. klupah i na galeriji. Predsjednik zvonu dugo).

Vladin zastupnik moli rieć (ustane i čita): da odbije odlučno predgovornikove navale na cesarsku vladu. (Smjeh).

Zatim bijaše prihvaćen svimi glasovi — osim jednoga — predlog, kojim sabor nalaze zemaljskomu odboru, da odlučno prosvjeduje proti ministarskoj naredbi o dvojezičnih tablah na predsjedništvo ministarstva.

Prelazi se na četvrti predlog. Zast. *Glezer* kaže, da se nije bilo još zaboravilo na starne čine junackih sinova sv. Jurja (Piran) proti dvojezičnim tabelam — na dane, jednake onim glasovitim dnevom prepoda susjedne zemlje (Italije. Op. slag.), koji su posvjedočili talijanstvo čitave Istre; na dane u kojih pokazahu žene Rovinja, da su istarske žene talijanke, i u kojih se je pokazalo u Balah, da građani iz sredine pokrajine čute kno i oni na obalah — a već je cesarska vlada paniela drugu sramotu našoj narodnosti, i to listom porotnika za godinu 1895. Onom listom hoće se dokazati, da prosvjeta i apreatk nisu u naših rukah, hoće se doti prevlast slavenskimi jezikom, koje govornik nazivlje dijelekti.

Vlada je htjela priznati istinom ono, što su kazali naši protivnici koji riču neistine u carevinskom vieću proti nam. Naracibom o tih listinah hoće vlada poslativiti sudove, a već sada zastopavljeni su Talijani od cesarske vlade, koju služe. te se riešavaju čak i slavenski epiaj, kojih stranke ne razumiju.

Potajno uvlači cesarska vlada na tribuna i državna odvjetništva tudjince čista slavenske krvi, a to se događja dapače i u samom Rovinju.

Usljed tužba naših občina i društva misli, da bi imao zemaljski odbor odlučno prosvjedoovati proti rečenoj naredbi. Zatim tumači § 1. zakona od 23. maja 1873. o sastavu porotničkih listina. Vlada ide nauka, što napokon i oni sami priznadoše za promjenom tog §. tumačeć krivo § 9. istoga zakona. Taj § neizključuje iz porotničke

listine nas Talijane, koji govorimo samo naš krasni talijanski jezik. (Zar se tim ponosite? Op. slagara).

Naradja zatim, da bujaski kotar, koji je imao 1894. godine 48 porotnika, neima sada nijednoga; isto tako gradovi Poreč, Krk, Pula i Vrsar. On nesvrća kako je to mogao počiniti tribunal u Rovinju bez naročite naredbe. Cesarska vlada nije htjela na jednom izključiti sve Talijane iz porotničke liste, već je ovdje il ondje po kojeg uvrstila u istu misleć, da dotični poznaju slavenski dijalekt. Da nije bilo naredbe odzgo, tribunal u Rovinju nebi se bio onako pomašao, a u tom ga podkripljuje ona častna osoba, koja ravna tribunalom, koja, premda je Slovenac, ipak je naš prijatelj i uživa obćenito povjerenje i simpatije.

Zatim pripovieda kako se je sastavile liste porotnika za god. 1895., kako bijahu talijanski pouzdanci pri tom zavedeni, kako se je pisalo imena sa pipami, kako se je dalo prednost hrvatskomu nazivu gradova Pazina, Buzeta (Gambini: skandal!) te mjesta Pičina i Baške. Zaključuje u nadi, da će sabor prihvatiti njegov predlog, da se naime pozove cesarsku vladu, da uništi prvu listu porotnika, da sastavi novu na temelju zakona i da u buduće više tako nepostupa, jer bi to moglo imati težkih posljedica i jer je Istra ista takovog postupanja cesarske vlade. (Tako je! Dobro! Odobrovanje).

Predsjednik: dosta, dosta, već ste toliko odobrivali, da više lebić mogao dopustiti.

Vladin zastupnik: Molim rieć. (Čita): Odbijam odlučno i ove nove navale (Zastup. Bartoli: Ah! navale! Glasovi: Ah! Ah!) §-govornika na cesarsku vladu.

Po nalogu Njeg. Veličanstva cesara od dne 13. januara izjavljaju, da je sabor zaključčen.

(Zastupnici ustaju i viču skupno: Erviva l' Istria, vrlo živahno gibanje u sabornici).

Predsjednik (napram galeriji): Molim malo mira Usljed priobćenog naloga po g. komesaru moram zaključiti sjednicu. Molim gg. da ostanu ovdje dok se sastavi zapisnik.

Pošto su izjavili tajnici, da nemogu do sutra sastaviti zapisnika, opomnočiše zastupnici predsjednika, da odobri i podpiše zapisnik sa tajnici.

Predsjednik: Pozdravljam Vas, jer se možda nećemo više vidjeti u ovoj dvorani. (Glasovi: Kako? Ne više! Ufamo se, da ćemo!) Ja sam star . . . Gospodo! Prije nego li se odalčite, pozivljam Vas, kao što smo učinili na početku zasjedanja, da dadete izrazu Vasemu čuvstvu odanosti, te da uzklieknete Njeg. Veličanstvu cesaru: Erviva!

Zastupnici opetuju: Erviva! (Obćenito odilažec sa galerije viče: Erviva l' Istria!)

DOPISI

iz Zminja, koncem februara.

Bilo je već kratko javljeno u dičnoj „Našoj Slogi“, da smo keč nas ustrojili podružnicu aruže „sv. Cirila i Metoda“, a ovimi redki hoćemo nešto obširnije orisati novi taj korak za probudjenje našeg tužnog naroda.

Decembar, vrijeme zima, i to još tako krute, kako ju imamo ljetos, malo je prikliadan za javne sastanke. A ipak se je sakupio na „Stipancu“ u čednom selu Krizanci liepi broj naših Zminjaca, da prisustvuju ustrojenju nove podružnice.

Ovnuščen od ravnateljstva glavne družbe otvorio je sastanak naš župnički zamjenik, g. Ant. Elner. Srdlačno pozdravi sve prisutne i pohvali ih, što su se tako mnogobrojno sakupili. Iztaknu za tui svrhu sastanka i družbe „sv. Cirila i Metoda“, kao i podružnice. Protumači zašto i kako prikliadan bi nazvata ta družba imeni apostolh slavanjskih. Sv. Cirila i Metoda. Predočil sluhateljem zalostao stanje naroda bez škole, da bi imao zemaljski odbor odlučno prosvjedoovati proti rečenoj naredbi. Zatim tumači § 1. zakona od 23. maja 1873. o sastavu porotničkih listina. Vlada ide nauka, što napokon i oni sami priznadoše za promjenom tog §. tumačeć krivo § 9. istoga zakona. Taj § neizključuje iz porotničke

koji ipak imaju školu, pa bilo da ona i malo ili, da rećemo bolje — naroda ništa nekorišni, kamo većeg još jada za tolika naša kraljeva, koji nijamaj nikakvo škole ni nauka. — Istina je, da bi nam imala dati država i pokrajina škole; a istina je, da naš presvijetli cesar u svojoj plemenitosti ljubavi želi, da država i pokrajina tu dužnost prema svim narodom jednako vrše, ali se je u našoj tužnoj Istri za nas vrlo malo učinilo u pogledu školstva, dočim se našim susjedom punim rukami škole dodelio, a nam tužnim šćavom sipali su na oboreno glave samo mrtni pepeo!

Kad nam neima od nikuda pomoći, uzdajmo se sami u se; pokušajmo svieta a osobito našim protivnikom, da smo kadri života i željni nauke, zadržimo se u našoj državi, koja nas hoće na temelju naše sv. vjere pod zaštitom Sr. Cirila i Metoda peljati do boljeg življenja duševnog i telesnog.

Govor je taj bio praćen od svih osobitima parizijevcima. Zatim pročita gosp. Franjo Perić, komu priznajemo glavnu zaslugu kod ustrojenja podružnice, i protumači pravila družbe, po kojih bi izabran u odbor: ravnateljem g. Ant. Ellner, tajnikom gosp. Franjo Perić i blagajnikom-g. načelnik Matej Petek-Kovačić.

Zabraliv se g. ravnatelj u odborovo i svoje ime na povjerenju najavi sakupljenim navlaže na to ovlaštenom pozdrav našeg ljubljenog župnika, veleč. g. Karla Miklavčića, koji će nas žalibože radi svog oštećenog zdravlja ostaviti, i izručiti u njegovu ime mladog podružnici u dar 10 for. Divan je bio časak, kad sabranom narodu, čim začuje, da ga se i tom zgodom sjeća njegov dječji župnik, odjeknu od veselja i ljubavi srce gromkim: *Živio naš g. župnik!*

Članova se upisalo 53, među kojima, kako je već objavljeno, 2 temeljiteljni i 2 podupirajuća.

Broj je taj istina dosta malahan za našu prostranu občinu, ali nadamo se, da će narasti kad se budu žinijci bolje podučili o plemenitosti svrbi naše družbe; kriepi pak nas u toj nadi vatreno rodoljubje vjekih naših gospodara i otaca, koji učlanise i svoje mlade sinke, pače dva od njih svoje detešće novo-rodjeno. Čast njima! A mladajani ti naši članovi napojili se s miliekom materinskim i ljubavi do rječ rodne, to rasti na radost svojih roditelja i na čast naše podružnice i našega naroda!

Prijavilo se članova također iz *Cera* i *Sv. Ivana*; a prosu se glas, da će tamošnjih župnik, g. Martin Frenč, ako ne bude uprav sliedio svoje mladje drugove žinijске, učlaniti se barem kao podupiratelj sa 25 for. Dao Bog!

Tako je skromna počela svoj život naša podružnica, a već ima krutih neprijatelja iz gnejzda *„patriotičke Lige“*. Naši „liganši“, a ima ih u suknu od grize (na stranotu cielog roda) i u *finomu* (bilo njima!) navaljuju na nju po „*ričeti*“ svog „*konsilijera* u *brhanu*“ klevetom i laži. Eh, za njihovu čistu svrhu pristoji se i tako čisto oružje! Da dojdješ u naš „*apart*“ kupit za 3 solda *„trentina“*, čući čes stalno i stogod novoga. Naši su u pr. *liganši* imali svoj ples: „*banula*“ im je došla nezamno od kuda, ali iz Pazina teško, jer toj nebi ni sama gudala htjela odsvirati „*Caravaku*“, kojom bi i otvorena ta „*patriotična*“ zabava. Da ih bilo treba platiti, priznati će svaki pravedan čovjek. Nu, a tko bi ih platio?

Tko bi pomislio: *Podružnica sv. Cirila i Met. nocem, sakupljenim u Križancima* platila je „*ligasinju*“ glazbu, da mogu zaplesati „*per la patria dei orsetti*“. Oh! šijori od *Lige*! Ako ima laž kratka noge, to je ora vaša još i šepata, a mi se čudimo, da vam je mogla došepati iz vašeg crnog srca na blatni jezik! Kad ste se htjeli već poslužiti tako plemenitim oružjem, da bi bili barem rekli kakvu „*finu*!“ — A da smo vam mi brižni „*šćavi*“ i ponudili taj novac, da njim platite svoj „*patriotički disertimenat*“, što nebi vas stranota pojela primiti ga, vi, koji imate toliko, da čete još „*sirotu kmeta*“ pomagati? (A kako mu pomazete, svjedoke njegovi danonice tvrdji žuljevi i obilniji kod vas dugori). Napokon nas nebi ni to iznenadilo, jer smo vas poznali, da vam je duša crna, jezik mrzak a djelo kieto! „*Šijori!*“ ako mislite obraniti svoje tobože *pravice* klevetom i laži, onda pomozite vam onaj, koji je laži-otac; u nas oslobodio sv. Ciril i Metod od njega i vas! A hoće li naši kmoti tim „*šijorom*“ još vjerovati? — Eh, nač će se još više nego jedan *prispot*, koji rado za ništa jede i pije, da mu onda „*šijori*“ od same ljubavi kuću „*spase*“. Bog im dao pamet!

Razgovor medju Šimom i Matom

u „Dvih graduh“ spod Kanfanara.

Š. Dobro jutro barba Mate!
M. Bog ti daj dobro svakojutro, sinko

moj, lipo moje dite; od kuda to mi greš?

Š. Bia sam u Koričini radi nike stvari, a vi kamo grete?

M. Ja grem do Murgani, nego me je lipo strah pasati, jer put je preslab.

Š. Govore, da te biti brzo izbori za Poreč, pak sam siguran od malo dan da te dojtji inženjeri od tamo cestu miriti iz Kanfanara do Murgani.

M. Ja sam pak siguran, da ovaj put ne dojdju, jer i u Poreču dobro znađu, da i čuki o ovih zidnahn poznanju njihove stare mriže, kamo nećemo mi, ki smo ljudi razumani, da im niš već nevirujemo. Dokle za nje glasujemo nam ceste mire, a potle se nezna ni za dišenji ni za cestami, kako ni za lanjskim snijgom, ter bi zato bilo sve vrime izgubljeno.

Š. Ala da vam povim jenu lipu.

M. Da je čujamo!

Š. Neki dan hodeći iz Pale, bia je s nam i vagnu neki gospodin, koji nam se je izdava za Nimca, ipak nam je govorila, da pred 20—30 lit nazada, da su bila blažena vrimena, da se nije za partiti znalo, da se je živilo u slogi i ljubavi, da zašto se nebi moglo i sada u Istriji onako biti, nego on kako Nimac da ne drži ni za Slave ni za Italijane, ali da mu je mučno to čuti.

M. Hvala lipo gospodine, si mu moga reći; blažena su bila ona vrimena za naše Italijane dokle smo mi spali; ali sada smo se probudili i gledamo na obe oči. Niki dan sam bia i ja priko Drago, pak sam doša u priliku, da govorim s nekim nepoznatim gospodinom, koji mi se je izdava za nekega agenta od škuracijoni, pak mi je počela govoriti: Da smo mi ljudi dobri i mirni, nego žalibože da se za svoju nesriću pustimo slipiti od popi, koji da su stavili konfuzion među pap, da kaš su balotacijoni, da izabiremo ljude za deputate, koji u Poreču i u Beču ništa dobra za nas nešine, jer da svi neželim ni nepotribujem; ono, što pitaju; nego to da on delaju za svoju korist. I to da je naša velika nesrića, jer kada nam je što potriba, da ne gremo u Hrvatsku, nego u talijanske grade.

Š. Ma to mi se čine niki ljudi kako da bi bili medju sobom sporazumjeni.

M. Ma nego ča, to su talijanski agitatori, koji pripravljaju to za dojdneće izbore, ali ja sam mu je lipu odsika, da je osta zasramljen i nije zná naprid.

Š. Pak šta si mu to reká?

M. Reká sam mu: Moj gospodine, istina je, da mi smo ljudi dobri i mirni; dokle smo mi spali, vi ste imali sukno i škare, i ste se lipo s nas bogatili, ter ste i nas ljubili kako medvid čole, al već nije onako i ne bude nikad. Istina je, da kada mi što potribujemo gremo u vaše grade; naši ljudi su tamo za prodavati, oni ne gredu ni orati ni kopati, ako nam što dadu, dudud nam za svoju korist, a da oni čekaju da dojdju od njih kupiti prikomorski Italijani, viruju mi, moj gospodine, da oni bi redku julu sreballi.

Š. Ala Bog vas živi, lipo ste mu odgovorila; ali kako oni kažu u vrime izbori, da oni nas ljube i štaju kako svoju braću ali ja to ne virujem, jer oni za naš jezik neta da znadu, nego ga tiraju iz crkive, iz škole iz svih oficiji; ter ste čuli kako su se ono u jeseni protivili ministarskoj zapovidi i politali doli dvojezične tabele, i najzada morali su soldati dojtji u Bale i Piran, da red učine; i u dieti su učinili take demonstracije proti cesarskoj vladi, da je bila uslijena dietu zapriti. Ter ja dim, da bi se naši ljudi pustili prisiliti, (ča neta) da za Italijane glasuju, delali bi Talijani s nami kako i mačka s mišom.

M. Dakako, jer ki je proti meni nije s manom. Da istinu rećem, ja pravce Italijane štujem, oni su dobri i poštenji, al takovih je malo poli nas; ovi što se preče, da su Italijani, to su baštardi, krugjeli i šarenjaki. To je samo jedna mišanica od krugjeli, frlani i šarenjaki, koji su na pravu stranotu pravim Italijanom.

Š. Ma dakle, zašto nas oni toliko mrze i proganjaju, kako da smo divlje živine; za to valjda ki bismo stili biti sami svoji gospodari ili da se pustimo od popi voditi, koje ni na kraj oka nemoru viditi, zašto da na Hrvacijn natiju.

M. Nije, sokole moj, ni zato da bismo stili biti Hrvati, ni da se pustimo od popi

voditi, nego uprav zato: prije kako znaš smo bili svi pod merkanta, za potribu od liže bimo pošli k njemu, da nam dade novci i domaće potribe; on bi nam dá kilo po 2—3 solda draže, nego da bi se platilo s gotovim novcem do trgabde sa interesom od 6 do 12 florini po 100. U trgadbi bimo mu dali svoje grozdijs po 1½—2 solda kilo za manje nego ga je placa placala, a vrh toga bi nas varali na pezi i na račun, i tako bi z nas dobivali po 60—70 florini po 100. Došlo je vrime, da delamo vimo doma, i oni s našim grozdiem se ne bogate; a vrh toga imamo i „*Vinarsku združgu*“ u Poli, koja čo nam doskora pomagati da laglje naše vino prodamo. A naši tobožnji Italijani su nastojali, da vino iz Italije dojdje u Austriju, a naše da stoji nazad.

Š. Valjda zato, što se oni nisu mogli obogatit s našim grozdiem.

M. Ter znaš ti, da sve do malo vrimena nazad, kad ti je bilo potriba novci za kupiti krnh ili platiti štenru, oiš vrga u bisage pršut ili janca, i biš poša štrocinu, biš uzeja 60—70 florini i biš mu učinia oblig za 100 sa 10 do 12 floriat interesa na lito. A sada hvala Bogu i našim dobrim ljudem, imamo svoje posujilnice i se pomore uz srednji interes, i na ovaj način oni se nemoru već bogatiti s nas.

Š. To jestina.

M. Sve da malo lit nazad oni su imali svoje ljudi u podestarijah, u giunti, u cesarskom svetu u Beču i u svih carskih učejah, a sada imamo i mi svojih. Oni ako te dobiti kakovu alažbu, moraju se naučiti naš jezik, drugače moraju ostati nazad, a to je za nje smrtni udarac. Imamo družtvo „*sv. Cirila i Metoda*“ koje će doskora pomagati našoj dicit i školi, pa će jednom postati naša čast i dika. Da su naši Talijani tako huđi proti nama to su više radi svoga žepa, nego radi ljubavi domovine i svoje narodnosti. Jer ja poznam Talijanah — ki čuti njih — su bolji nego oni što su u Rimu i u Firenci, ali za jenu bankanotu od 50 florini bi ti zanikali Italiju i narodnost talijansku i bi se Turci proglašili. I da te u tomu uvirim, dosta je da ti pokazem na „*katoličko družtvo svetoga Antona Rovinjskih poljodelaca*“ koje je utemělja pop *Matuša Rovinjez*. Svrha onoga družtva je, da podigne materijalno stanje Rovinjskih poljodelaca, koje je jako žalostno. Ono ima u svojem velikom magazinu na prodaju muke, riži, fazola, cukra, sumpora i drugih potribnih stvari, i lipo to sve se prodaje za cinije nego u drugih butigah. Vreća sumpora se je prije prodavala na dng po 5 florini, a sada je moreš dobiti za 2-80 a najfinijeg 3-20 flor. Odkada Rovinjski poljodelci imaju svoj magazin, naravno je, da svi gradski trgovci su izgubili onaj dobitak, zato gospoda Rovinska su podigli nebo i zemlju proti družtvu proganjajuć onega papa kako da bi bia najveći zločinac, da on tobože podiže mrižnju proti gospodi. Dakle čemu ora protivščina proti njemu? Ne miga zato, da on natije na Hrvacijn, jer znamo, da je Rovinjez i Italijan kako i oni, nego zato, da je otvorio oči svomu puku, da mu onako već neizprijaju njegovu krv.

Š. I ja dim, da tomu mora biti tako; ali pustimo to ča sada i govorimo drugo. Ja mislim, da te biti brzo izbori, pošto su neka nedijlu bila neka naša gospoda iz Kanfanara pozvana u Rovinj, da se priprave za rečene izbore.

M. Pak ča se govori, kako te pasati?

Š. Eh slabo, jer da se boje po vražju, budući da su se zamirili vladi, i od naših ljudi da im malo ki viruje; ča su odlučili u svojih sastancih, da moraju dobiti na silu od beči, i da te dužnike za gut stisnuti, drugače da nije spasenja.

M. Tako vidiš te postignut mir, slogu i ljubav u Istriji.

Š. Sam dozna, da imaju jur 8000 milijari florini fonda za agitaciju.

M. Koliki jedni te morati na silu za nje glasovati, a u svomu srcu te ih proklinjati, da im imanje ne vrgu na inkantat, kako se već od jenomu to dogodilo.

Š. Vidia sam niki dan u Rovinju poli križa, da su dva šćori iz grada kupili od Ive cigana za 25 florini jenu staru veliku sednitu koblinu, pak su govorili, da će biti za kanfanarske izbore.

M. Ala ma te gladiti one kočine, nego ki zna poli koga te kubati?

Š. Sam čuja reći, da te poli goljiša; samo tripe, kopita i tartufe da te na starom mistu za rućenje, jer u jutro kada ljudi gredu od zdola gori, još kaš su poli Okretova dža, gledaju jeli se on dimjak dimi.

M. Sam čuja reći, da seljani zadnji put nisu tri dni niš jili za se naprav najiš: bakalaja, ma vero da im je bia prisija, zašto da su morali div brente šalamera i ulja dericino popiti, da se osloboda.

Š. Ma te se smijati gospoda po kafetarijah, da za jenu sednitu koblinu moraju špendati 25 florini, šćare da kupuju za 2—3 florina.

M. Ter te imati ča, da bi se makar prodali za 25 florini, kako Ive cigan svoju bilušu.

Š. U onoj priliki se bolje prodaje konjsko i tovarsko meso, nego krsčansko.

M. Tako da bi ne. Bog Šime moj, moram pojti.

Š. Bog i s vami, barba Mate, valja da grem i ja.

Franina i Jurina

Fr. Eriša, vaa lino blago!

Jur. Oho Frane, kamo s tom mršavinom?

Fr. Samo do Kanfanara, naručia mi ga je rovinjski boja, da će doć tamo da će ga olerat i šalame učiniti, da budu s njimi gostili prodanca u vrime votacijoni.

Jur. Ča se im nebi grustilo takovo meso?

Fr. A bože moj, i breka bi pojili takovi ljudi, samo da mu ga Latin razriže.

Jur. Bon appetito i sram ga bilo kema bi se to jisti htilo.

Različite viesti.

Za družbu sv. Cirila i Metoda u Istri primili smo 8 kruna iz Rovinjskog sela, a darovali su: Šime Pokrajac pok. Jure Motolin 2 kr., Stipe Žiža 2 kr., Jure Iskra 1 kr., Vugrin Antun 1 kr., Pokrajac Jure Brna 1 kr., Pokrajac Ivan Brna 1 kr. ukupno 8 kruna. Živili! — Gosp. E. Domluc Val. Merizić 1 for.; Gosp. Dragon vitez Trnski uručeni ni mu 20 for. od nekoliko prijatelja u Novoj Gradiški. — Gosp. Mate Sanković iz Dana 10 for. (imena darovatelja če sliediti). — Sakupljeno 14 for. 30 č. u kući povjerenika g. Antuna Hervatina u Brdah oprtaljskih i u sobi, u kojoj očekuju dionoske zastupnika velenč. g. dra M. Laginju. Darovali su: Petar Zanko pok. Ivana 1 for., Petar Bežjako 50 nč., Hrast Andrija 25 nč., Josip Vižentin 50 nč., Petar Zubin 10 nč., Ivan Vižentin 20 nč., Anton Bežjako 20 nč., Petar Zanko od Petra 10 nč., Klimić Josip 10 nč., Anton Hrast 20 nč., Ivan Bežjako 10 nč., Vjekoslav Pakin 10 nč., P. A. 10 nč., Anton Vesnaver 10 nč., Frane Vižentin 10 nč., Anton Antonac 1 for. Sinovi: Ivan 50 nč., Petar, Anton, Josip i Juraj Antonac svaki po 10 nč., Ivan Bertša 50 nč., Ivan Vižentin 50 nč., Petar Zanko od Andrije 50 nč., Frane Zanko 20 nč., Andrija Vižentin 10 nč., Petar Vižentin 10 nč., Marija Vižentin 10 nč., Petar Zubin 20 nč., Anton Zubin 20 nč., Jakov Bertša 10 nč., Anton Vesnaver 10 nč., Jakov Vesnaver 10 nč., Petar Vesnaver 10 nč., Ivan Vesnaver 10 nč., Hervatin Anton 50 nč., Hervatin Petar 50 nč., Hervatin Josip 10 nč., Hervatin Anton 10 nč., Klimić Mate 50 nč., Vesnaver Anton 20 nč., Vesnaver Petar 20 nč., Petar Bežjak 20 nč., Bežjak 20 nč., Bežjak Anton 10 nč., Rudolf Pakin 50 nč., Anton Zubin Mandić 30 nč., Ivan Vesnaver 30 nč., Anton Klimić 10 nč., Lucija Bežjak 10 nč., Marijana Zanko 20 nč., Marija Zanko 10 nč., Andjela Zanko 10 nč., Ivana Bertša 20 nč., Ivana Zanko od Petra 50 nč. Živili!

Odklivanje. Njegovo Veličanstvo cesar i kralj Fran Josip I. podijelio je g. Ivanji pl. Zajcu prigodom 25 godišnjice njegovog glasbenog djelovanja na polju glasbene umjetnosti, viteški krst reda Fran Josipa I. Čestitamo dičnomu svečaru.

Zdravlje prav. g. biskupa dr. J. M. Glavine, pogorsalo se žalibože zadnjih dana u tliku, da se je bilo bojati za njegov dragocjeni život. Kako domajemo zadnji čas položilo se ponešto njegovo stanje. Svevišnji dao, da sa posvama oporavi tim prije!

† Fran Krušnik. Pišu nam iz Premantura: Neuprasna smrt pokosila je dne 9. veljače u svom rodnom mjestu svećenika porečko-punjske biskupije veleč. gosp. župe upravitelja Frana Krušnika. Pokojni rodio se je u Moravac u Krasnojčki dne 4. decembra god. 1852; neko doba učiteljavao je a bio je i pod pškom. Promisio je dne 31. julija god 1887. Prvu godinu bio je biskupiniskim kapelanom u Poreču, pak je upravljao kroz 5 godina župom u Premanturi. Otkada je bio premešten na želju šarenjačkog trojstva, nego vidimo se je, kako je sav ostali put za njim žalio i današnji dan žali i plače a reč bi — da žali sada i rečena trojica, jer uviđa, da se ne može učiti božjoj pravici. Najzad upravljao je pokojni župom u Filipinju, gdje je otvorio pomoćnu školu, koje je bilo tamo prije nestalo. Prošla je godina, što je pokojnik obolio, i tražio ljecničke pomoći, te stitljivo podnašajući najveće bolesti, nfac se u sjegurau pomoć božju. Ali nebeski sudac odlučio je, da se preseli u vjekovječnu domovinu. Duša tvoja čestiti Frane neka se veseli sa svetimi, tielo tvoje neka počiva u miru u tvojoj rodnoj zemlji, a medju nami pako uspomena bude Ti viećna! Svevišnji neka se smiluje i našemu puku u ovoj tužnoj biskupiji, gdje gubi hrvatsko pučanstvo danomice svoje svećenike a primati mora one, koji nerazumiju puka ni puk njih.

Molbe za jezikovnu ravnopravnost kod c. kr. oblasti u Istri odposlali su nadalje na predsjedništvo ministarstva: porezna občina Topolovac dne 22. decembra 1894. sa 100 podpisa. Porezna občina Dekani poslala je molbu početkom janara t. g. sa 86 podpisa; drugu molbu poslala je ista občina početkom febrara t. g. sa 95 podpisa. Porezna občina Skofje gornje i srednje (mjestna občina Milje) poslala su molbu sa 76 podpisa. Davno prije odposlala su molbu občine Črnikal, Loka, Podpeč, Zazid i Kubeč. Porezne občine Lazarec, Bertoki, Pobegi, Čežari (mjestna občina Kopar) odposlala su molbu jur mjeseca decembra 1894. sa preko 140 podpisa. (Prvi put bijaše pogriješno javljeno, da bijaše samo 38 podpisa.) Porezna občina sv. Lovreč pazenatički sa 187 podpisa, občina Gradina sa 57 podpisa i Lim sa 21 podpisa. Nadalje odposlala su porezne občine Kozljak i Malokraska (mjestna občina Plomin) molbe i to prva sa 59 podpisa a druga sa 30 podpisa.

Za postenjača Černjaku iz Berma šalje nam 2. broj 50 uvč. G. Mate Sanković iz Dana sakupljene tamo.

Obćinski izbori u Voloskom. Nakon tolikog zatezanja i odrocivanja od strane oblastih i voloskih šarenjaka došlo je napokon do izbora i u toj občini, u kojoj bijahu još na vlasti muževi bez ikakvog političkog načela, a la načelnik g. Rajčić, koji bi običavno reći: „Slavo si, na Croatia mat“. (Slaven dži, ali Hrvat nikada). Upravljala je deduše timi muževi nevidljiva domaća ruka, a i porečki jaslari bijahu s njimi u savezu, ali ti muževi, s neznanja i s nesposobnosti, nisu siedili nikada koje stalno političko načelo. Većina njih bijahu Volosčaci i ništa drugo.

Prigodom zadnjih obćinskih izbora (prije 4 godine) unio je u novo zastupstvo i naših 7 zastupnika, koji su uneli u staru obćinsku upravu novoga života. Premda je ta sedmorica u manjini bila (svih zastupnika ima 18) ipak je ona imala često u sjednaci većinu za sebe, jer su i protivnici vidili, da naši zastupnici, sve čestiti Hrvati, rade požrtvovno i nesebično, jedino na korist občine.

Tomu zastupstvu iztekao je davno mandat, ali do novih izbora došlo je tekar ovih dana.

U ponedjeljak dne 4. t. mj. započeo je izbor u III. tielu, te se nastavio i u utokar. Utorak na večer primili smo od prijatelja iz Voloskog sljedeću brozjavnu viest o uspjehu izbora u III. tielu:

„Usupor želstokoj agitaciji protivnika i glasovanju podčinjenika južne željeznice u Opuzli za talijanaše, sjajna je pobjeda hrvatske stranke u III. tielu.“

U sriedu je biralo II. tielo. Odgovor na interpelaciju. U sjednici carevinskoga vieća od dne 4. t. mj. odgovorio je ministar unutarnjih posala na interpelaciju zastupnika prof. Vjek. Spiničića i drugova u pogledu zatezanja sa obćinskim izbori u Pod-

gradu. Taj odgovor donesti ćemo u budućem broju.

Krasno uspjela predstava. Vrlo marljivo dramatički odjel našega dičnoga „Sokola“, priredio je u nedjelju u društvenih prostorijah članovom „Sokola“ i njegovim prijateljima vrlo uspjelu predstavu češkoga „dramatičkoga komada „Požgalčeva hči“. Komad sam je vrlo obširan i prilžno težak, osobito za dilatante, ali uzprkos tomu odigrali ga naši diletanzi vrlo krasno i na sveobće zadovoljstvo. Živili!

Iz Tinjana pišu nam 5. t. mj. G. Blaž Rimanić učitelj u Tinjanu preminuo je ovih dana nakon duge i teške bolesti. Bio je 15 godina ovdje učiteljem, te si je znao za zasluge u svojem učiteljskom zvanju prikupiti od obijah stranaka priznanje.

Pred dvie godine stigla ga velika nesreća; bio je naime šenu umom, nsljed koje bolesti mu svakim danom malaksale sile, te napokon oslabljen umre u 48. godini svoje dobe. Bog ga pomiluj! Ostavlja za sobom samo udovu suprugu.

Na pol puta! Pod tim naslovom piše nam prijatelj iz Gorice koliko alodi: Komešanje u zadnjem zasjedanju našega saborica, spomenuli ste i Vi u dvih brojevih. Prvi put ste naveli neosnovane zahtjeve talijansko-srnlanske gospode u saboru izraziv bojazan, da bi slovenski zastupnici „dobrijani“ mogli protivnikom popustiti i tako započeto odlučno postupanje njihovo u saboru jednim mahom uništiti. Drugi put pohvaliste naše „dobrijane“, što su se junački poneli uztrajav do konca zasjedanja čvrsto kod svojih zahtjeva. Usljed toga bijaše sabor zatvoren neriešiv svih predmeta, koji su imali doći jošte na dnevni red.

Saborski predsjednik i zemaljski poglavica napinjao je sve svoje sile, da stranke izmiri, te da nedodje do očita razkola, kao što je kasnije u istinu došlo. Bio je ovdje i gospodina namjestnik, te je bez dvojbe i on uložio svoju uplivnu rieč — ali obje stranke ostale tvrdokorno čvaka na svojem stanovištu. Nagovaralo se i pritiskalo osobite na naše „dobrijane“, da popuste, da toga neće žaliti, da će biti slovenski zahtjevi pokrajine inače odštećeni — ali povoljni uspjeha nebijahse.

Grof Fran Coronini smatrao je odpor slovenskih zastupnika kao nepovjerenje napram njemu, pak se je raznesao glas, da se kani odreći zastupničkog mandata i zabuliti se na časti zemaljskog poglavara. Neznamo jeli to bilo mudro izmislijevo, ili je on u istinu kani položiti sve te časti, toliko ipak stoji, da su se naši „dobrijani“ prestrašili mogućeg odstupa plemenitog g. grofa. A kako i nebi, ta, gdje bismo mi gorički Slovenci mogli naći boljeg i pravednijeg poglavara? Mi smo mu se doduše grozili u našoj „Soči“ za vrijeme istarskih komešanja radi dvojezičnih tabela, ali oni bijaše pšćani prah — bez dima. Eh, znadem o i mi igrati ulogu velikih diplomata.

Plemeniti grof stekao si neizmjenih zaluga za istarske Talijane u pitanju dvojezičnih tabela i da nije bilo njega, stvar za Vaše Talijane nebi bila onako gludko prošla, ali naši „dobrijani“ zaboraviše na odpor, na prkos talijanskih drugova i na grožnje u svojem glasilu, pak pokajav se valjda za dotadanje u istinu rodoljubno i značajno svoje držanje, složili se sa talijanskimi drugovi, te upravili molbu na g. grofa, da se nebi odrekao nikakve časti, i da bi i nadalje ostao na čelu pokrajine. A znate li što je sklonulo na taj uzmak naše „dobrijane“? Kako se govori ništa drugo nego strah, da bi mogao zasjesti na grofovu stolicu odlučni Talijan Payer.

Poznato je obćenito, da je g. grof doduše amjeren Talijan, ali on je i ostaje Talijan. To je najsajajnije pokazao u poslu Vaših tabla. Pita se dakle: je li opravdan posljednji korak naših zastupnika? Bili što takova podčinili Vaši zastupnici na zemaljskom saboru u Poreču, da im se bilo tko zagrozi, da će zasjesti primjerice na stolicu „imjerenoga“ Talijana dra. Campitelli-a radikale Gambini-a, dr. Venier, il bilo koji drugi? (Nebi, jer se drže naši zastupnici one poznate: radje imati posla s otvorenim protivnikom, nego li sa podumklim i neiskrenim nazovi — prijateljem. Op. Ured.)

Takova i slična pitanja namiču se ovedšnjim neodvisnim slovenskim rodoljubom, koji se slažu svi u tomu, da su imali naši zastupnici izreći i B kad su kazali „A, a ne ovako vratiti se s pol puta. Moguće, da je taj njihov korak velik diplomatski čin, ali za nas obične ljude i nediplomate, jest i ostaje usdokučiv.

Razprava proti izgređnikom u Balah. Kako je poznato sledili su primjer Piranaca i Rovinjaca dne 2. i 4. novembra 1894. također jer junački stanovnici Balah. Oni su naime skinuli dvie table, koje su raznaznala zemaljsko-politički kotar, te ime mjesta u talijanskom i hrvatskom jeziku. Skinuv rečena table sariše ih, bacise ih poć negde, skazali po njih, to ih nosili po mjestu urliču: *Viva*

U Istria! Viva l'Istria italiana! m . . . per Laginja, m . . . per i Croati e Štvari i t. d. Mjestna policija i oružnici nemogoh ukrotiti izgređnike, jer ih kamenjem nupali. Isto tako nemogahse ništa proti izgređnikom niiti pomnoženo oružništvo dne 4. novembra, to je napravlje tekar red i uzpostavila mir kumpjanja vojnika, koji su tamo dosli dne 6. novembra iz Pule.

Pošto se nije moglo dokazati sudbenom iztragom tko da je bacao kamenje, tužilo je državno odvjetništvo 12 glavnih izgređnika samo radi prekršaja po §. 307 počinjenoga tim, što su javno vikali navedena rieči, te tim druge zavadjali i podjarivali na demonstracije proti hrvatskoj narodnosti i proti naredbama c. kr. vlade, na čine dakle zakonom zabranjena. Izmedju tih 12 bijaše ih 10 tužena također radi prestupka zlobnoga oštećenja tuđjega imetka po §. 468, jer su skinuli table te ih oštećili.

Obtuženi priznali su većinom, da su izgređ pravili a nekoi također, da su imali poskahi sa tabelami. Svi pako izjaviše, da su vikali jer su druge vikati čuli, ali nitko nije hotio ništa čuti o bacanju kamenja.

Pošto bijahu preslušani srjedoci i pročitani spisi predloženi u odužnici, dobio je rieč zamjenik državnoga odvjetnika. On reče medju ostalim, kako žali, što se nije iztragom moglo sakupiti dostatno dokaza, pak da bi se bilo moglo proti izgređnikom postupiti radi zločinatva, te se je od toga moralo odustatki i tužiti ih jedino radi prekršaja i prestupka, što nije u nikakvom razmjeru sa počinjenimi u Balah izgređi. Dokazuje, da je obtužnica posve utemeljena te kenaoć pita neka sud obtužene pripozna krivimi i kazni ih primjerenom tomu.

Obtuženo branio je dr. Ghira, koji je počeo svoj govor sa predavanjem istarske poviesti. Sve ono, što smo prije čitali u talijanskim novinah i što je kazao poznati *liberal Angel* u trčfanskome zastupstvu proti Slavnom, pripoviedao je za razpravi taj najnoviji talijanski povjestnik Istre. Kazao je sudcain, da bijaše istra nekako do 8 stotljeja samo talijanska i pod gospodstvom Talijana. U tom stotljeju pozvali su istarski gospodari u pokrajinu ljude iz raznih pokrajinah, da im obraduju zapušćenu zemlju. Tko ju je pako opustošio, toga nije kazao rećeni povjestnik.

Pozivu odzdravše se doista Hrvati, Srbi, Morlaci, Slovenci i Bog znade, koji sve narod. Došli su u Istru te se tuj nasehili — dakako kao sluge i robovi talijanske gospode. Kao, takovi smatrali su se i sami vazda; oni bijahu mirni i krotki, te bi još i danas živili u prijateljstvu sa svojimi gospodari — da nisu — ah grozote! — prije kakvih 25 godina počeli tuđinci buniti ono krotko pučanstvo, koje se je dalo zavesti i zasliepiti, te već današnji dan nepravdini zahtjevi i umišljenimi praviciami neprestano izazivje mirno pučanstvo.

Nu kao da ta nesreća nebijahse dosta velika, pridružila se i c. kr. vlada tim nemirnjakom. Premda je koalitejco ministarstvo izjavilo, da neće dirati u postojeće odnose, izazvalo je ono mirne Talijane dvojezičnimi tabelami u Istri, gdje vlada od nekada i gdje mora vladati također u buduću talijanski živali i talijanska kultura. Toga izazivanja nije moglo podnašati niiti najmirnije pučanstvo. Sva Istra prosjedovala je proti tim navajam na starodrevna prava istrana, te se je radi toga demonstriralo u Poreču, Rovinju i drugdje.

Zatim pita: što su učinili današnji obtuženi? Pridruživše se također oni sa svojimi sumjesecani prosjeduju proti izazivanju Slavna i cesarske vlade te pokazali tim, da hoće štitiiti svoja sveta prava — i drugo ništa.

Napokon nastoji dokazati, da u postupku obtuženih neima bivstvenih znakova prekršaja po §. 305, te molli, da jih radi toga sud proglasi nekrivimi. Isto tako neka rieši obtužbe i one, koji su tuženi radi prestupka po §. 468, jer je mjesto Bale skinute table bez veličkih troškova popravilo i na novo objesiti dalo.

Dobiv opet rieč zamjenik drž. odvjetništva, pobijah odlučno branitelja, komu reče medju ostalim, da nisu za današnju razpravu od nikakve važnosti poviest i odnošaji, koji se po tvrdnji njegovoj jednom u Istri vladali, i neobzirujuć se na to, da su povjestnički podatci a ovom pogledu vrlo dvojbene vrijednosti. Današnji dan stanuju u toj pokrajini slavni u ogromnoj većini, ne kao sluge i robovi, već kao kmetovi i posjednici, koji imaju istu prava kao i Talijani. Izgređ se dakle nedu braniiti starim pravom i starodavnom kulturnom. Prava anobrazba nije također u tom, da se podlo napada, kako se je to u zadnje doba dogudjalo u raznih stranah Istre.

Nadalje reče: g. branitelj nije branio obtuženih, već jih je dapaće upravo obtužio radi zločina. On je kazao, da su se oni suprotstavili naredbam oblast, ustavši proti istim.

To pako nije ni prekršaj ni prestupak, to je uložin bune. Po obrani g. branitelja jesu dakle obtuženi buntovnici. Nu uzprkos tomu ostaje on kod svog prasnogjeh zahtjeva, te molli, da slavni sud odsudi obtužene radi prekršaja po §. 305 i radi prestupka po §. 468.

Iza toga ustano opet branitelj, da nastavi svoju razpravu, ali budni ga je predsjednik opomenuo, da mu nemoze dalje dopustiti, da razpravlja o politici, zaključiv tim, da su obtuženi nisu kazajvni po §§. 305 i 468, i zamoli sud, da obtužene nekrivimi proglasi.

Poslje doljeg viećanja proglasi: je predsjednik sledieću osudu: 4 obtuženi bijahu proglaheni nekrivimi; 4 odsudjeni radi prekršaja po §. 305, jedan od tih također radi prestupka po §. 468; 4 su bili proglaheni krivimi jedino radi prestupka po §. 468.

Od odsudjenih dobili su 2 po 1 mjesec zatvora, jedan 2 čedna, ostali pako po 10 dana do 1 čedna.

Hazprava proti Pirancem. Jučer je sveršila razprava proti onim izgređnikom u Piranu, koji su mjeseca oktobra 1894 počeli timo radi dvojezične table poznate izgrede. O tomu više u budućem broju.

Slavnomu ravnateljstvu pošta i brzopisna u Trstu do znanja. U br. 6. našega lista pribiećli smo viest pod naslovom „Drzovitost talijanskog pošte meštra“, u kojoj smo u kratko opisali, kako bijaše sa pošte, po svojoj prilici višnjanske u Istri, vraćen a Zadar omet knjiga, jer da nepozna jezik. Podpisana bijaše „La dirigenza“ te neki „Oliner“, bar tako smo mi onaj podpis čitali.

Slavno ravnateljstvo pošta u Trstu zapitalo nas dotični ometni list, a mi mn ga odmah poslamo. Ono je povelu izragu i kako nam javlja — dakako njemačkim dopisom — dokazalo se, da je ces. kr. pošte meštar u Višnjaju izradio ravnatelju tamošnje talijanske pučke škole onaj omet sa knjigami, prečuda bijaše na ometu čitljivo i jasno napisano Višnjaju-Bačve.

Neznamo dakle, kako je došao onaj omet u ruke ravnateljstvu talijanske škole u Višnjaju, kad je naslov glasio za Bačve. Ako se gospoda u Višnjaju i pretvaraju, da nezaju hrvatski — što nije istina, jer bi rieđku juha sreball, da nezaju hrvatski — ipak bi morali znati i znati bez dvojbe, gdje su u području one občine Bačve.

Drugo je i posve nezgređno pitanje, jeli nije li u Bačvah javna pučka škola; naslov je glasio za tamo i dočični pošte meštar morao je poslati knjige tamo ili vratite je sam u Zadar, nipošto pako izručiti je onomu, komu nebijahu naslovljene.

Kad smo mi u spomenutoj viesti napisali, da je brezstranno i drzovito od bilo koga god pošte meštra u Istri vratiti bilo koju pošiljku sa oznakom: vraća se, jer nije poznat taj jezik (hrvatski), nismo niit sanjali, da je ono mogao napisati ravnajući učitelj talijanske škole u Višnjaju (kako nam to sl. ravnateljstvo pošte naknadno javlja), jer kako da dodje tomu gospodinu omet sa knjigami u ruke, kad nije na njega niti na njegovu školu naslovljeno?

Mi nismo prišli one oznake pošte meštra u Višnjaju, jer nebijamo stalni tko je na ometu napisao navedene rieči. Mi neznamo kako se imenuje tamošnji pošte meštar, a još manje ravnajući učitelj, pak smo i rekli, da bi *mojlo biti* u Višnjaju. Ovdje odpada dakle posve opazka sl. ravnateljstva, da često novine napadaju bez razloga ili iz osobne mržnje“. Mi smo imali dovoljno razloga, a mrziti nemožemo spomenutu gospodu u Višnjaju, jer ih nepoznamo.

Primamo do znanja dalnju opazku istoga sl. ravnateljstva, da će u buduću pripostati nam na temelju zakona, a na zaštitu podređenog činovništva, službeni izpravak.

Primamo za rieč ono slavno ravnateljstvo, te molimo slavno isto, da nam pripošlje službeni izpravak na našu viest, pribiećnu u 8. broju t. g. o glasovitom brzojavu iz Pule, radi kojeg razpisamo nagradu od 500 kruna.

Sa buzetskog krasa pišu nam 5. t. m. Mi Vns s ovih strana, g. uredniče, malo uzmemirujemo dopisi, pak se nadamo, da će dragorođuju primiti ovo malo redaka u Vaše vjecelienje listu, u našu dičnu „*Slugu*“. I danas se odlučismo na pisanje težkim srom, ali izzavani dopisom „*Le Brudra*“ pribiećnimo u br. 8. Vašeg lista, a sastavljenim i napisanim drugdje, nemožemo od manje, da nanj sa par rieči neodgovorimo.

G. dopisnici kaže medju ostalim, da obstoji u Lavičnu neka tajna družba, što nije istina, jer sve što tamo rade pravi i čestiti naši rodoljubi, to rade otvoreno i javno. Isto tako nije istina, da ta uložajna družba hoće posjajati mržnju proti veleč. g. župniku, jer je mržnja na žalosť daru posijana, a g. dopisnik znade najbolje sasu, koji ju je posijao i prouzročio.

Nadaju veli dopisnik, da se tako postupa svaki put, kad so bližaju kakvi izbori, ali mi

mu odgovaramo, da je na krivom putu ako misli tim ocrniti one osobe, koje su mnogo više ovdje za narod dobra učinile, nego li on. On spominje i nekakva predsjednika te družbe, koji da je obilazio sela i tražio nekakve križeve proti gosp. župniku iz Lanišća. Tomu umišljenomu predsjedniku trebalo izvan Lanišća tražiti križeve, jer se ih je našlo u samom Lanišću i više nego li je to gosp. župniku milo i drago. Kad bi se je htjelo i drugdje tražiti, našlo bi se ih svakako više proti, nego li za g. župnika. Što navadja, da irade na našem Krasu lakomca i propalica. biti će možda istina, ali te valja tražiti među redkimi prijateljima g. župnika. Među poštenimi našimi jednodušijenci zaista ih nema. Konačno zaključuje, da je čuo kako su nekogi pošli u Trst tražiti spomenutoga g. župnika, ali da neza što su opravili, nu mi smo uvjereni čvrsto, da on vrlo dobro znade što su opravili.

Toliko za sada, a do potrebe i više. (Ovim smo zadovoljili i drugoj strani, pa smatramo ovu kratku prepisku svršenom. Više neprimamo dopisa ove vrsti od nikoga, van kao pripisano, i to po najvišem mogućem cjeniku. Op. uređn.)

Listnica uredništva.

Prijatelju u B. Mi smo dosada vazda oglašili svaku knjigu i nepitajući, da li nam ju šalje istomišljenik ili protivnik; ali knjige, koja nam nebišaje na ogled, preporučiti ili recenziju pripisana, nismo niti čemo u buduću oglašivati bilo komu za velju. Tko hoće, da naše uredništvo ignorira, neka netraži od nas bolje susređivosti. Zdravo!

Nekoj g. župniku upozorujemo, da su njihovi dopisi, višim itd. stigli rani novicima za današnji broj prekasno. Tako nam je primjerice stiglo pismo iz Veloskog od 4. t. m. tek tek danas oko 10 sati.

Gosp. S. Z. u V. Hvala! drugi put. Živili! Gosp. J. K. u S. Nebišaje nam moguće prije, bude li nam preostalo prostora, avrstiti čemo rado kako pišete. Prijateljski odzdrav! Gosp. J. M. u L. još nam dugujete do konca tek god. for. 5.

Gosp. J. P. Novaki: u redn kako pišete. Živili!

Javna zahvala.

Svoj rodbini Velečastnim svećenikom, obćinskim poglavarom, prijateljem i znancem koji su prigodom pogreba mojeg dragog muža

Blaža Rimanić-a

izkazali svoju ljubav, i ga pratili do zadnjeg počinka, budi ovim izrečena moja najsrdačnija zahvala.

U TINJANU dne 1. marča 1895.

Antonija udova Rimanić
rođj. Defar.

„Kupuj kod kovača, a ne pri kovačetu“
veli stari pregovor.

To važi po svojoj pravici za moj zavod, jer namo tako velika trgovina, kakova je moja, ima radi gotovoga plaćanja velike množine blaga i drugih prednosti, jeftinije stroške, koji neupolne samomu kupovalcu u korist doći moraju.

Krasni uzorci zasebnim strankam
gratis i franco

Bogata zbirka uzoraka, kao dosada nikada, za krojačo nefrankovana.

Komadi za odjeće.

Peruvini i doaking za veleštono sveštenstvo, predpisani komadi za uniforme e. kr. činovnika, također za veterane, vatrogasce, gombace, livrje, sukno za biljani i igrače stole, pokrivala za voz, lodn. Velik izbor štaicera, koruškoga, tirolskoga, loina za gospodn in gošnje po izvanrednim cijenah tovarne u tako velikom izboru kako takovih ne može imi niti dvadeseter konkurencija. Najveći izbor samo činog trinajega sukna u najmodernijih bojah za gošnje. Sukno, koje se daje prati, putni ogrtači od 4 do 14 for. itd., također potrebe za krojače (kao podstave za rukave, gumbi, igle, konac itd.).

Jeftino, primjerno, pošteno, trajno, čisto ručno sukno blago i ne dobro kupovanje cunjah, koje imaju komac vrednost odšćodine za krojače, priporuča

Iv. Stikarofsky,

Bрно (aust. Maechester).

Najveći izbor sukna u vrednosti 1/2 milijuna for. — Pošilja se po poštarom poručbe.

Na oprez! Agenti i preprodavci nudjuju nedostatno svoje blago pod znamenjem „Stikarofskoga blago“. Da zabraniti varanje p. n. oduzimaju, nazivajim da takovim ljudem ne prodajem blago pod nikakvom pogodnom.

Odlikovana
Ljekarna PRENDINI
u Trstu.

Želite li
očuvati si zdrave
liepe zube te čisti
dah?

Uporabljajte
Zubni prašak
ELIKSIR.

Prvi čisti zube bez
da ih ozledjuje.

Drugi pako očuva
ih od pocrnjenja i
neugodna vonja.

Zubni prašak stoji
50 novč.

Zubni eliksir stoji
60 novč.

Prodaje se u Ljekarni
PRENDINI
i u boljih Ljekarnah
svakoga mjesta.

I. Singetrasse
15,
Dunaj.

Jekarna
„Zum goldenen
Rathsaepfel“

Kristaline kroglice, presl. imenovano univerzalna kroglice

zadržuje to lino po svojoj pravici, kajti v očetnici jo mnogo bolzaju, pri katerih se te kroglice polzalo svojo izvrsno uobink.

Za vsed dnočeti se to kroglice povsal razširjenje in malo druzina utegoe se najti, v katerih bi pogrešali malo naloga tega izvrsnoga domaćega sredstva.

Vsi zdravnik se pripravljati in priporočajo to kroglice kot dovročno sredstvo, posebno pa proti bolernim po slabih prebuvah in zadržanju.

Je kroglice stonje: 1. Skatulja z 10 kroglicami 21 novč., jeden zvezček 6 skatulja 1 sid. 5 novč., pri dodatnem plačilu 1 sid. 40 novč.

— Ako se denar napr. pošlje in vso postojanje 4 g. 40 novč., 5 zavrtkov 5 g. 50 novč., 10 zavrtkov 8 g. 80 novč., 20 zavrtkov 16 g. 160 novč. (članj kot jeden zavrtok se na pošiljku).

Praslimo, da se izrečno zahteva J. Pscherhoferjeve kristaline kroglice in psatli jo, da lina nekterj vrste skatulje liti podpis J. Pscherhofer v rudočrilih pisomih. Katero je, jo idoti na navodilu za nurobo.

Balzam za ozeblino 16. Zvezček 1. 1 skatulja 50 novč., 1 skatulja 25 novč., 1 skatulja 30 novč., 1 skatulja 40 novč., 1 skatulja 50 novč., 1 skatulja 60 novč., 1 skatulja 70 novč., 1 skatulja 80 novč., 1 skatulja 90 novč., 1 skatulja 100 novč.

Trpotčji sok, 1 skatulja 50 novč.

Fijakerski prami prašak, 1 skatulja 50 novč., 1 skatulja 60 novč., 1 skatulja 70 novč., 1 skatulja 80 novč., 1 skatulja 90 novč., 1 skatulja 100 novč.

Amerik. mazilo za tryanje, 1 skatulja 50 novč., 1 skatulja 60 novč., 1 skatulja 70 novč., 1 skatulja 80 novč., 1 skatulja 90 novč., 1 skatulja 100 novč.

Prabh proti potonju noj, 1 skatulja 50 novč., 1 skatulja 60 novč., 1 skatulja 70 novč., 1 skatulja 80 novč., 1 skatulja 90 novč., 1 skatulja 100 novč.

Balzam za gutaneč, 1 skatulja 50 novč., 1 skatulja 60 novč., 1 skatulja 70 novč., 1 skatulja 80 novč., 1 skatulja 90 novč., 1 skatulja 100 novč.

Življenska esenca (Praske kapljice) 1 skatulja 50 novč., 1 skatulja 60 novč., 1 skatulja 70 novč., 1 skatulja 80 novč., 1 skatulja 90 novč., 1 skatulja 100 novč.

Raven imenovanih sredstev dobišete se to druge tu. In imenovano farmaceutično spoznalstvo, ki se bilo po vseh avstrijskih kraljevinih in se na njihovo imen in v onoj prostreljajo tuji predstvi, kojih ni v slovi. — Razposiljanja po pošti ršo se točno, a treba jo denar napr. doplačati i velja, narodnja tudi po poštnem poročju.

Prvi depozitni denarja po poštni nakaznici stano poroč dosti manj kakor po povzetju.

U LJEKARNI
EDE TOMAJA
u Zagrebu, Ilca broj 12

dobivaju se osim svih ostalih liekova nekogi obće prokušani i vrlo koristni, osobito preporuke vriedni liekovi:

Mazilo proti kostobolji ili protinu, rheuma- katanju i trganju u kostih, ukocenosti ili grčevom u silah, boli u kukovju i križeah, kostenom pogacnu, probadanju, svakorastalnu nazebam. — Ciena 80 novč.

Fina smrekova esencija (Fichensadel Esenz) za čišćenje i razkuživanje zraka u sobah, za disanje i za plačobolno. — Po 50 novč.

Tekućina proti izpadanju vlasi učvrćuje i reneje vlasi, odstranjuje prhuti i pospećuje rast kose. — 1 flaša 50 n.

Mast proti lišaju, kvaslam, peruti i osipotinam. — Jedan lončić 50 novč.

Antisutin. Prabh proti znojenoj ili potu, proti razjedini. — Skatulja 50 novč.

Tinktura za kurje oči izvrsno sredstvo. — Ciena 50 novč.

Dra. Spitzera pomast za lice proti sunčanim žegam, raznim pjegam ili šćekovom, odstranjuje prekomerno rumenilo lica i nosa, hraptost, osipotine na licu; proizvaja gladkost, ujeznost; bjelocia i čistoću obrza i ruku. — Ciena vačem lončića 1 for. — K tome spada još boraksov sapun po 40 novč.

Puder-Eglantine. Najbolje sredstvo za poljepšavanje i ponaljšivanje lica te posle neškodljiv i ugodnog mirisa. Nagradjeno na parizkoj izložbi zrakostom diplomom. Dobiva se u bojah: ružičastoj i žutkastoj. — Ciena kotlji 1 for.

Mirisna žesta za sobe kaditi, širo po svubi preugodan miris. — Flašica 30 novč.

Otrov ili čemer za šćenice ili kimake — Flašica 50 novč.

Antifebrile od Rodiana proti groznici ili žćenicu. — Manj: boćica 70 novč.

Polibromov sirup po dr. Nikoli Selaku lieči uspješno bolosti žiraca, nepokoj, glavobolju, trzanje, histeriju, zadubn, razne grčeve. — Ciena 1 for. 50 novč.

Ljekovito Pepsinovo vino proti želudnom katara, lošoj prebavi. — Ciena 1 forint.

Seker Ex trakt za holest jetara i slezene. Ciena 1 for. 25 novč.

Fine parfume, mirisave vodice, razne pomade i boje za farbanje kose, da stiede kose poerne, line sapune, praske za gospodje, sredstva za poljepšavanje; praske za čišćenje zubi, tiestine za zube, od kojih zubi pobieluju.

Spužve za umivanje, kefice za zube.

Razne sprave iz kaučuka, bandaže, povoje za rane, pojase, kirurške sprave. Ruskoga čaja, fiaog Jamaika-Ruma, Malaga-vina, francezkoga Cognaca.

Zaliha mineralnih voda.

Sve po novinah oglašene medicinske specialitete. Tko naruči za pet forinti vrednosti, plaćam sam poštarinu.